

קלו:

רבי אליעזר דמילה פרק תשעה עשר שבת

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

כז א מ"ו מ"ז פ"ב ה"א יבוס
הלכה כל מה שישן נ
טו"ש א"י"ט פ"ו ק"פ ס"ף
ז'
מ"ב מ"ח ח"ה ח"ה ע"פ
הלכה ה'

תורה אור השלם

1 ויהי ערב ויהי בקר
עשרים שנה ועד כן ששים
שנה יהיה ערב ואמשיב
שקל כסף בשקל הקדש:
ירמיהו ג'
2 ואם נקבה היא ויהי
ערבך שלשים שקל:
ירמיהו ג'
ירמיהו ג'

מוסף רש"י

אם אשת ישראל היא. אם
זה שקדשה ישראל היא. אם
תחתין מן היסוד לאחד קדשה
לא תחלה על גבה וכו'.
יר. אם אשת כהן היא.
ואם זה שקדשה כהן היא.
אם תחתין תחתיה עליו.
אשת חולצת. ויחמקן חלץ
אשת חולצת. ויהי ערבך
שקל כסף בשקל הקדש.
לן ולא תמטו וכו'.
אבל יתא בערך אשה.
ערך אשה כסף ארבע מאות.
כמה שנים כהן כהן וכו'.
ואם נקבה. מריבות. אם
שקל לן ולא תמטו. אם
וכו'.

ואם אשת כהן היא אינה חולצת. הקשה ה"ר משה מנהיים ותמלן
ומה צדק היא אמרנו כמ"ס שני דיבמות ודף ג' (ב). דסקק חלוצה
הינה דנכנסה שריח דתמן התם אם קדמו ונטפו אין מוילצין מידם
ואמרין בגמ' דומיני שילא אפילו שניהם כהנים מ"ט חלוצה דרבנן ועל
ספק חלוצה לא גזרו ואומר רבי דהאי
דאינה חולצת בשמעתין לא משום
שאל חלצה (לא) יהא מחויב להוילצה
אלא כיון דאפשר בלא חלצה מוטב
שלא תמלן שלא להוילצי לעו על גביה
ענין שמלצין בפרק בתרא דיבמות
ודף קט"ו. דתמן האשה שהלך בעלה
וגרמה למדינת הים יצאו ואמרו לה
מת געלך ולא תשא ולא תמיינס
עד שדע שמה מעוברת לרעה ואמר
בגמ' סולעול אמר ועירי ג' לעלמה
ט' למיכרמה וחולצת ממ"ס פ"ו שאם
מתעברה לרעה יולדה מותרת לשוק
בלא חלצה ואם לא מתעברה הרי
חלצה פוטרת ר' יוחנן אמר לעלמה
ג' למיכרמה לעולם ופירך ותמלן
ממ"ס ומשי גזירה שמה איה ולד של
קיימא ונמלא טרימיה כחז לכהונה וליכרה דלמא איכא דהו
אשה זו לעולם משום טעמא דנמלא מלריכה כרו לכהונה ולכן אין לנו מניחים לחלון וכל שכן הכא שיש לימנע יומר מחלצה ואיכא למימא
טפי שלא יאמרו קא שרו חלוצה לכהן. מ"ר: ואם אשת כהן היא אינה חולצת. דמי הוא אפילו כי לא שהה כרבנן דכתיב בהחלון ויבמות
דף לו: וסו: והא דלמרינן לעיל דהלכה כרשב"ג היינו דוקא בשלש שאלה חלצה כהן לא קיי"ל כותומיה להרביכה חלצה הואיל ואשת כהן
היא. מ"ר: דתניא הובר ולא שוטטום ואנדרוגיטום. השתא משמע דריש משלון זכר ונקבה ולא מיתורא דהי' דהוכר ואם נקבה דאם
לא כן מאי קפדין בטמון מ"ס גבי מילה מאי קרא לרין במילה אנדרוגיטום והא דלרבה לרין מיעט גבי ערבינן למעטוי אנדרוגיטום
אלא ע"כ לרין מיתורא דקרא ממעט ליה מערך איש ואשה אלמא ממשמעת דזכר ונקבה הלכך לרין קרא במילה לרבות אנדרוגיטום וכימי
נמי דגבי קידוש ממעט אנדרוגיטום בלא שום ייתור כדמוכח בפרק טרף בקלפי ביומא ודף מג. וסו: דאמר תמן התם הכל כשרים לקדש
כו' ומפרש אשה מגלן אמר קרא ונמן ולא ונתנה כו' ומהיאי טעמא דממעט אשה ממעט אנדרוגיטום וקשה לרבי דנדה פרק המפלת ודף כח:
והו' מייחין הך מילתא דערבין וקאמר טעמא דכתב רחמנא הזכר ואם נקבה היא מוכר ונקבה לחוד לא היה ממעט להו אלמא מיתורא
דזכר וכו' דהוכר קריש ואומר רבי דודאי מיתורא קריש כדמעט התם והא דלרבינן כל זכר גבי מילה לרבות אנדרוגיטום כי הרי
דלא גילף מערבין ומשום הכי גבי קידוש לא לרין קרא למעט אנדרוגיטום דילפינן מערבין וממילה לא ילפינן דאית לן למילף מערבין לחומרא
ופסול לקדש והא דאמר רב בהמפלת (גס זה שם) טומטום ואנדרוגיטום שראו לונן ואודם כאלתה און מייבין על ציאת מקדש ושורפינן עליו
את התרומה ופקא ליה התם ביאת מקדש מדמכרי מוכר ועד נקבה משלנו זכר ודאי נקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגיטום ופירך התם
וכל היכא דכתיב זכר ונקבה למעטוי טומטום ואנדרוגיטום והמניח כו' דעממא דכתב רחמנא הזכר ואם נקבה כו' והשתא מאי קפדין דבלא
יתור נמי שפיר ממעט טומטום ואנדרוגיטום משום דילפינן מערבין וכו' דמיניס שולבוב והדין נתן מיה לולב שאני בלילות ככונים
מקדש כשרה לונן ואודם כאלתה לא ילפינן מערבין אלמא דלרבה לא ילפינן מערבין לחומרא לחייבו על ציאת מקדש מיהו קשה לרבי מהא דמי
בבבורות בפרק אלן מומין ודף מג. וסו: הזכר ולא הנקבה כשהיא אומר למטה זכר שאין תלמוד לומר להוילצי טומטום ואנדרוגיטום והשתא
אמאי אלטרין קרא למעט טומטום ואנדרוגיטום שאינם קדושים לעולה מיעוף ליה משום דילפינן מערבין לחומרא דהיינו חומרא שאין קדושה
חלה עליהם ורין להביא קרבן אחר ובדוחק אומר ר"י דלרבה היא קולא שאם לא מלא אלמא אנדרוגיטום יתא יושב ונטל כעין שמלצין ככונים
סוכה ערב ואם הקדש אומר אין סוכה טהרה אלמא דמיניס שולבוב והדין נתן מיה לולב שאני בלילות ככונים
כו' אמרו לו כל דין שאלתה דן שתחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין לא מלא ד' מייבין יתא יושב ונטל ומיהו לא דמיא שפיר להיאי דהתם
ודאי סופו להקל שאם לא ימלא ד' מייבין כל ימי סוכה נמלא המזוה עוברת ואי"ל לעשותה עוד אפילו ימלא אחרי כן אלב גבי קרבן אם אינו
מולא עכשו אלמא אנדרוגיטום אחר ומן ימלא ואי"ל תחילתו וסופו להחמיר הוא ועד אומר רבי דההוא קרא דהוכר גבי עולת נדה הוא
דכתיב ולא גבי חובה הלכך לא שייך התם יתא יושב ונטל כיון שאינו מחויב שום קרבן. מ"ר: הובר ולא שוטטום ואנדרוגיטום.
בבבורות בפרק (ה) אלן מומין (מג. וסו: אמר עמי מהלן טומטום דתמן אית טומטום ואנדרוגיטום אין שותפינן עליו בנתקש ולא בנדה
רבי ישמעאל אומר אין מוס גדול מזה וכו"ל אינו צבור אלמא גגו ועבד ואמר בגמ' אר"ח מחלוקת באנדרוגיטום אלמא טומטום דברי הכל
ספיקא הוא וקדוש מספיקא אמר ליה (ו) אלמא מעשה דערבין ערבך אלמא תיבא הזכר ולא טומטום ואנדרוגיטום ומשי סמי מהלן טומטום ומשמע
דהי פירך אלמא תיבא הזכר ולא טומטום (ו) וכיון דאמרת דספיקא היא אלטרין קרא למעטוי ספיקא ומאי קשיא דבשלמא בהיאי סוגיא דלעיל
דהתם פירך גבי אנדרוגיטום אלטרין קרא למעטוי ספיקא שפיר פריך שהרי אין סברא לומר שיהא ספק לפסוק דודאי צדור למקרא אם הוא
זכר או נקבה ואם הוא אמת שהספק חושבו זכר למה ימעטנו שלא יהא קדוש לעולה ואם קרא חשיב ליה נקבה אי"ל לכתוב למעטוי (ו) ואלל
טומטום ודאי לרין קרא שיש מהן זכרים ויש מהן נקבות וכי האי גונא שייך שפיר למקרא למעטוי כיון שהוא ספק לנו אם הוא זכר או נקבה כעין
שמלצין גבי מעשר בהמה דתמן בפ' בתרא בבבורות (דף כח:) ומייחיה לה בפ"ק ד"מ (דף לו:) קפך אחד מן המניין לתוכן כולן פטורין ומפרש התם
טעמא דעשורי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק וכן בנגעים ספק ברתה קדמה לשער לבן או שער לבן קדש לבהרה ופקא לן בשלמי מסכת
נויר (דף סה:) דטהור מדמכריב לטהרו או לטמאי שפתח הכחוש תחילה בטהרה ונראה לר' דה"פ מילתא דרב חסדא אלמא טומטום ערוב פסקהין ונראה
משום דק"ל אמר רבי למוקמי קרא למעט אנדרוגיטום דממעטוי להו רבנן מדמכריב הזכר כדדריש התם לעיל לית לן לאוקמי לקרא למעטוי טומטום
משום דאם הוא זכר ודאי אין סברא למעטוי ואם הוא נקבה אין לרין קרא דהשתא פריך שפיר מערבין דלא היה לן למעטוי טומטום כיון דאיכא
לאוקמי קרא לאנדרוגיטום לית לן למעטוי טומטום מיהו דליכא למימר ואם נקבה לאנדרוגיטום לא אלטרין דכבר מיעטמה מהוכר (ס) מ"מ הוה
אמינא נהי דמעטוי קרא מערך איש מיהו לא גרע מאשה ויהא לו לכל הפחות ערך אשה הלכך לאנדרוגיטום נמי אלטרין ואם נקבה לפיכך
הזכר מתן סמי מהלן טומטום והא דמי בפ"ק דתגה (דף ד. וסו: וכו' והא דלרבה פירך אשה הלכך לאנדרוגיטום ולא פריך מיה בבבורות לרב חסדא
ולישני סמי מהלן טומטום ונראה לר' משום דקרא ימירא (ו) למעט טומטום דמי וכו' כתיבי והא דפריך בפ"ק דתגה בלשאלא אנדרוגיטום
אלטרין סדיא הואיל ואית ליה זכרות ליחייב קמ"ל דבריה הוא כפני עמנו אלמא טומטום ספיקא הוא אלטרין קרא למעטוי ספיקא ומשי כשביני
במחן ונראה לרבי דשפיר פריך דהתם ודאי לא היה לרין קרא למעטוי טומטום דפשיטא בלא קרא דלא מייחיה עולת ראייה דהוי נעבד מספיקא
לא מייחיה על נתאי דאם תהא עולת נדה דהא עולת ראייה לא נעי סמיכה ואיסור לסמוך משום עבודה בקדשים ועולת נדה נעי
סמיכה) ואם על נתאי נעבד עולת נדה כמינון טומטום והא דמי בפ"ק דתגה (דף כח:) דתניא חבורה שנתעבדי ערוב פסקהין ונראה
יבנת כאלתה מהן כולן יצאו לבית השריפה ופטורין מלעשות פסח שני כו' עד דפריך וייתיי מותר הפסח ומשי משום סמיכה דאילו מותר
הפסח נעי סמיכה ואילו פסח לא נעי סמיכה אלמא משום סמיכה נמנעים מלעשות פסח כ"ש מלהביא עולת ראייה ובבבורות על מילתא
דרב חסדא לא היה מצי לשני כשביני במחן דכ"ש דלא היה ליה לקרא למעטוי. מ"ר: וקשה לי לרב חסדא אמאי ממעט רב נדה
טומטום

אם אשת ישראל היא. אם אינו כהן זה שנתקדשה לו ומותר בחלוצה:
חולצת. מן הספק ואמ"ס נמשא. ואם כהן הוא שאם תמלן תהא
אסורה לו סמכין ארבעין ואמרין לאו נפל הוא אפילו חולצת:
לאורחא אמר רבא הכי. דקאמרת דלחת זו וחת זו חולצת: **ולפרא**
הדר ביה. ואמר אשת כהן אינה
חולצת: **אמר ליה.** רב שרביא
לרבינא: **שריטו.** בלא חלצה
ועבריתו ארבעין משעון ואלא רעוה
דמשרין חלב באכילה: **לא לכל**
אמר ר"י. לא לכל דבר אמר ר"י
לאנדרוגיטום זכר הוא אלמא לעינן
מילה בלנד דליף ליה מריבויא דקרא
כדלקמן (ו): **שם איה אומר.** זכר הוא
לכל דבר: **בערבין יערך.** האומר
עברתי עלי יעריכה: **הוכר.** ה'
ימירא קדושי. וגבי נקבה דריש ואם
ימירא ולא טומטום ואנדרוגיטום:
והא

ולא טומטום ואנדרוגיטום
ואתם

קיימא ונמלא טרימיה כחז לכהונה וליכרה דלמא איכא דהו
אשה זו לעולם משום טעמא דנמלא מלריכה כרו לכהונה ולכן אין לנו מניחים לחלון וכל שכן הכא שיש לימנע יומר מחלצה ואיכא למימא
טפי שלא יאמרו קא שרו חלוצה לכהן. מ"ר: ואם אשת כהן היא אינה חולצת. דמי הוא אפילו כי לא שהה כרבנן דכתיב בהחלון ויבמות
דף לו: וסו: והא דלמרינן לעיל דהלכה כרשב"ג היינו דוקא בשלש שאלה חלצה כהן לא קיי"ל כותומיה להרביכה חלצה הואיל ואשת כהן
היא. מ"ר: דתניא הובר ולא שוטטום ואנדרוגיטום. השתא משמע דריש משלון זכר ונקבה ולא מיתורא דהי' דהוכר ואם נקבה דאם
לא כן מאי קפדין בטמון מ"ס גבי מילה מאי קרא לרין במילה אנדרוגיטום והא דלרבה לרין מיעט גבי ערבינן למעטוי אנדרוגיטום
אלא ע"כ לרין מיתורא דקרא ממעט ליה מערך איש ואשה אלמא ממשמעת דזכר ונקבה הלכך לרין קרא במילה לרבות אנדרוגיטום וכימי
נמי דגבי קידוש ממעט אנדרוגיטום בלא שום ייתור כדמוכח בפרק טרף בקלפי ביומא ודף מג. וסו: דאמר תמן התם הכל כשרים לקדש
כו' ומפרש אשה מגלן אמר קרא ונמן ולא ונתנה כו' ומהיאי טעמא דממעט אשה ממעט אנדרוגיטום וקשה לרבי דנדה פרק המפלת ודף כח:
והו' מייחין הך מילתא דערבין וקאמר טעמא דכתב רחמנא הזכר ואם נקבה היא מוכר ונקבה לחוד לא היה ממעט להו אלמא מיתורא
דזכר וכו' דהוכר קריש ואומר רבי דודאי מיתורא קריש כדמעט התם והא דלרבינן כל זכר גבי מילה לרבות אנדרוגיטום כי הרי
דלא גילף מערבין ומשום הכי גבי קידוש לא לרין קרא למעט אנדרוגיטום דילפינן מערבין וממילה לא ילפינן דאית לן למילף מערבין לחומרא
ופסול לקדש והא דאמר רב בהמפלת (גס זה שם) טומטום ואנדרוגיטום שראו לונן ואודם כאלתה און מייבין על ציאת מקדש ושורפינן עליו
את התרומה ופקא ליה התם ביאת מקדש מדמכרי מוכר ועד נקבה משלנו זכר ודאי נקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגיטום ופירך התם
וכל היכא דכתיב זכר ונקבה למעטוי טומטום ואנדרוגיטום והמניח כו' דעממא דכתב רחמנא הזכר ואם נקבה כו' והשתא מאי קפדין דבלא
יתור נמי שפיר ממעט טומטום ואנדרוגיטום משום דילפינן מערבין וכו' דמיניס שולבוב והדין נתן מיה לולב שאני בלילות ככונים
מקדש כשרה לונן ואודם כאלתה לא ילפינן מערבין אלמא דלרבה לא ילפינן מערבין לחומרא לחייבו על ציאת מקדש מיהו קשה לרבי מהא דמי
בבבורות בפרק אלן מומין ודף מג. וסו: הזכר ולא הנקבה כשהיא אומר למטה זכר שאין תלמוד לומר להוילצי טומטום ואנדרוגיטום והשתא
אמאי אלטרין קרא למעט טומטום ואנדרוגיטום שאינם קדושים לעולה מיעוף ליה משום דילפינן מערבין לחומרא דהיינו חומרא שאין קדושה
חלה עליהם ורין להביא קרבן אחר ובדוחק אומר ר"י דלרבה היא קולא שאם לא מלא אלמא אנדרוגיטום יתא יושב ונטל כעין שמלצין ככונים
סוכה ערב ואם הקדש אומר אין סוכה טהרה אלמא דמיניס שולבוב והדין נתן מיה לולב שאני בלילות ככונים
כו' אמרו לו כל דין שאלתה דן שתחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין לא מלא ד' מייבין יתא יושב ונטל ומיהו לא דמיא שפיר להיאי דהתם
ודאי סופו להקל שאם לא ימלא ד' מייבין כל ימי סוכה נמלא המזוה עוברת ואי"ל לעשותה עוד אפילו ימלא אחרי כן אלב גבי קרבן אם אינו
מולא עכשו אלמא אנדרוגיטום אחר ומן ימלא ואי"ל תחילתו וסופו להחמיר הוא ועד אומר רבי דההוא קרא דהוכר גבי עולת נדה הוא
דכתיב ולא גבי חובה הלכך לא שייך התם יתא יושב ונטל כיון שאינו מחויב שום קרבן. מ"ר: הובר ולא שוטטום ואנדרוגיטום.
בבבורות בפרק (ה) אלן מומין (מג. וסו: אמר עמי מהלן טומטום דתמן אית טומטום ואנדרוגיטום אין שותפינן עליו בנתקש ולא בנדה
רבי ישמעאל אומר אין מוס גדול מזה וכו"ל אינו צבור אלמא גגו ועבד ואמר בגמ' אר"ח מחלוקת באנדרוגיטום אלמא טומטום דברי הכל
ספיקא הוא וקדוש מספיקא אמר ליה (ו) אלמא מעשה דערבין ערבך אלמא תיבא הזכר ולא טומטום ואנדרוגיטום ומשי סמי מהלן טומטום ומשמע
דהי פירך אלמא תיבא הזכר ולא טומטום (ו) וכיון דאמרת דספיקא היא אלטרין קרא למעטוי ספיקא ומאי קשיא דבשלמא בהיאי סוגיא דלעיל
דהתם פירך גבי אנדרוגיטום אלטרין קרא למעטוי ספיקא שפיר פריך שהרי אין סברא לומר שיהא ספק לפסוק דודאי צדור למקרא אם הוא
זכר או נקבה ואם הוא אמת שהספק חושבו זכר למה ימעטנו שלא יהא קדוש לעולה ואם קרא חשיב ליה נקבה אי"ל לכתוב למעטוי (ו) ואלל
טומטום ודאי לרין קרא שיש מהן זכרים ויש מהן נקבות וכי האי גונא שייך שפיר למקרא למעטוי כיון שהוא ספק לנו אם הוא זכר או נקבה כעין
שמלצין גבי מעשר בהמה דתמן בפ' בתרא בבבורות (דף כח:) ומייחיה לה בפ"ק ד"מ (דף לו:) קפך אחד מן המניין לתוכן כולן פטורין ומפרש התם
טעמא דעשורי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק וכן בנגעים ספק ברתה קדמה לשער לבן או שער לבן קדש לבהרה ופקא לן בשלמי מסכת
נויר (דף סה:) דטהור מדמכריב לטהרו או לטמאי שפתח הכחוש תחילה בטהרה ונראה לר' דה"פ מילתא דרב חסדא אלמא טומטום ערוב פסקהין ונראה
משום דק"ל אמר רבי למוקמי קרא למעט אנדרוגיטום דממעטוי להו רבנן מדמכריב הזכר כדדריש התם לעיל לית לן לאוקמי לקרא למעטוי טומטום
משום דאם הוא זכר ודאי אין סברא למעטוי ואם הוא נקבה אין לרין קרא דהשתא פריך שפיר מערבין דלא היה לן למעטוי טומטום כיון דאיכא
לאוקמי קרא לאנדרוגיטום לית לן למעטוי טומטום מיהו דליכא למימר ואם נקבה לאנדרוגיטום לא אלטרין דכבר מיעטמה מהוכר (ס) מ"מ הוה
אמינא נהי דמעטוי קרא מערך איש מיהו לא גרע מאשה ויהא לו לכל הפחות ערך אשה הלכך לאנדרוגיטום נמי אלטרין ואם נקבה לפיכך
הזכר מתן סמי מהלן טומטום והא דמי בפ"ק דתגה (דף ד. וסו: וכו' והא דלרבה פירך אשה הלכך לאנדרוגיטום ולא פריך מיה בבבורות לרב חסדא
ולישני סמי מהלן טומטום ונראה לר' משום דקרא ימירא (ו) למעט טומטום דמי וכו' כתיבי והא דפריך בפ"ק דתגה בלשאלא אנדרוגיטום
אלטרין סדיא הואיל ואית ליה זכרות ליחייב קמ"ל דבריה הוא כפני עמנו אלמא טומטום ספיקא הוא אלטרין קרא למעטוי ספיקא ומשי כשביני
במחן ונראה לרבי דשפיר פריך דהתם ודאי לא היה לרין קרא למעטוי טומטום דפשיטא בלא קרא דלא מייחיה עולת ראייה דהוי נעבד מספיקא
לא מייחיה על נתאי דאם תהא עולת נדה דהא עולת ראייה לא נעי סמיכה ואיסור לסמוך משום עבודה בקדשים ועולת נדה נעי
סמיכה) ואם על נתאי נעבד עולת נדה כמינון טומטום והא דמי בפ"ק דתגה (דף כח:) דתניא חבורה שנתעבדי ערוב פסקהין ונראה
יבנת כאלתה מהן כולן יצאו לבית השריפה ופטורין מלעשות פסח שני כו' עד דפריך וייתיי מותר הפסח ומשי משום סמיכה דאילו מותר
הפסח נעי סמיכה ואילו פסח לא נעי סמיכה אלמא משום סמיכה נמנעים מלעשות פסח כ"ש מלהביא עולת ראייה ובבבורות על מילתא
דרב חסדא לא היה מצי לשני כשביני במחן דכ"ש דלא היה ליה לקרא למעטוי. מ"ר: וקשה לי לרב חסדא אמאי ממעט רב נדה
טומטום

רבינו הגנאל

אם אשת ישראל היא
חולצת אם אשת כהן היא
אינה חולצת. ירב שריביא
משמיה דרבא אמר אחת זו
ואחת זו חולצת. איל רבינא
ליב שריביא באורחא אמר
רבא הכי רב דאמרת לעלמא
דרב ביה. איל יתא רעוא
דחשד רבא. כלומר עתה
תאמר ואחר שעה תחירי.
יהי רצון שתחירי אף תחלב.
ויהלכתא כרבינא שמייה
דרבא. דהאמר רבינא דהדר
ביה רבא מהחירי. וי' יהודה
מתי' באנדרוגיטום. פ'
לפולו בשבת. אמר רב
שרביא אמר רב חסדא לא
לכל אורי יורה אנדרוגיטום
זכר הוא. שם אי' אתא
אמר רב ירין. חזיר ולא
מיער. דתניא חזיר ולא
טומטום ואנדרוגיטום כו'.
ופשטתה היא.